

Annonce

Mælkeafgiftsfonden

Kristine Dalbach, driftsleder på Svanholm kvægbrug, har i nu tre år arbejdet med et ko-kalv-system, og man er stadig i gang med at tilpasse systemet. Foto: Irene Brandt

Flere økologer forsøger at give kalven mere tid med en ko

Den gængse praksis i økologisk mælkeproduktion er at fravænne den nyfødte kalv efter et døgn. Flere økologer forsøger sig nu med systemer, hvor kalven får mere tid med sin mor eller en ammetante, men det giver også andre dilemmaer.

✍ Af Henrik Hindby Koszyczarek

🕒 15. december 2021, 11:29

Det var idéen om at drive et landbrug, der ligger så tæt op ad naturen som muligt, der fik Svanholm Gods til at give kalven mere tid med moren.

Efter kælvning går kalven med sin mor i tre til fire dage døgnet rundt, så de knytter et bånd, og koen lærer at passe sin kalv.

"Det er koen, der skal klare det arbejde – vi skal bare skabe rammerne for det," siger Kristine Dalbach, agronom og driftsleder for Svanholms kvægbrug.

Herefter går de sammen halvdelen af døgnet i tre til fire måneder, hvor koen malkes to gange i døgnet, inden kalven fravænnenes helt.

"Det er mere rart at arbejde med dyrene på denne måde. Det er dejligt at se, at køernes moderinstinkt kommer i spil, og kalvene er helt anderledes. De ser sundere ud og får flere muskler, fordi de kommer med ud på marken og kan løbe rundt. Vi ser, at kalvene følger med i flokken, og de ligger op ad moren på marken. De har et tilhørsforhold og lærer at blive en ko," forklarer Kristine Dalbach.

”

For at det skal lykkes, er det vigtigste, at man har respekt for at sætte tid af til at udvikle det nye system.

— Iben Alber Christiansen, projektleder på 'Økologisk ansvar for ko med kalv',
Innovationscenter for Økologisk Landbrug

I tre år har Svanholm dyrket denne praksis med at lade ko og kalv få mere tid sammen, og der ses en stigende tendens blandt økologiske mælkeproducenter til at eksperimentere med at give kalven mere tid med moren end blot de gængse 24 timer.

Det fortæller Iben Alber Christiansen, der er økologikonsulent hos Innovationscenter for Økologisk Landbrug og projektleder på projektet 'Økologisk ansvar for ko med kalv', der forsøger at finde løsninger på problematikken i tidlig fravænning – både hvad angår velfærdsbehov, etik og kalvenes sundhed. Ógså Center for Frilandsdyr, Dyrenes Beskyttelse og ØkologiRådgivning Danmark deltager i projektet.

"Flere og flere begynder at prøve at have ko og kalv sammen i længere tid. De drager nogle erfaringer med det, før de beslutter sig for, om de skal investere i nye stalde," siger Iben Alber Christiansen, med henvisning til at det som regel vil kræve en ombygning af staldene, hvis ko og kalv skal tilbringe længere tid sammen, da det kræver mere plads, mere halm og bedre hygiejne.

Kreativiteten er stor

Undervejs i projektet har hun fået øjnene op for, hvor mange forskellige metoder landmændene forsøger sig med – den mest udbredte praksis er dog at lade kalven gå med en ammetante, fordi det passer bedst til de nuværende fysiske rammer.

"Vi er blevet overraskede over, hvor mange varianter af ko med kalv der er. Der er meget kreativitet derude for at få det til at lykkes. Det viser bare, at landmændene gerne vil det her. Det er heller ikke altid det system, de starter med at prøve af, som de ender med - mange må ændre deres management flere gange undervejs. For at det skal lykkes, er det vigtigste, at man har respekt for at sætte tid af til at udvikle det nye system," fortæller Iben Alber Christiansen.

Samme budskab lyder fra Kristine Dalbach; man er nødt til at være indstillet på at skulle omstille sig undervejs frem for at lægge sig fast på én bestemt praksis, som for alt i verden skal lykkes.

"Vi var heller ikke vant til at have kalve på denne måde – det var jo meget kontrolleret af os med fodringen osv. førhen. Man skal være indstillet på, at noget af kontrollen ryger, og der skal være plads til at lave *damage control* undervejs," forklarer Kristine Dalbach.

Hvad med koens velfærd?

På Svanholm benytter man sig af sæsonkælvning, hvilket betyder, at alle kalve kommer til i april og maj.

"Det er nødvendigt for at kunne have plads til dem, og vi har indrettet marken efter det: Vi har sat hegn op og lavet sluser, så vi kan separere køer og kalve, når køerne skal malkes," siger Kristine Dalbach.

Kalvene lærer ret hurtigt slusesystemet at kende, så de selv går igennem det, mens koen fortsætter til malkemaskinerne. En udfordring har dog været, at køerne kan finde på at holde på mælken, når de skal malkes, hvilket risikerer at øge celletallet, men årsagen til det er uklar; om det er bevidst for at holde mælk

tilbage til kalven, eller om det er en stressreaktion, er noget, de forsøger at få afklaret.

Der er altså ikke fundet en endegyldig løsning på dilemmaet, og selv hvis det løses for kalvens vedkommende ved at give den mere tid med en ammetante, efterlader det stadig spørgsmålet om, hvordan det påvirker koens velfærd, når den ikke har kontakt med sin kalv.

Økonomi spiller en rolle

Derudover er der også et økonomisk aspekt, for nye systemer kræver investeringer, og det medfører et behov for at kunne få en højere pris for mælken eller kalvene, der sælges. Derfor er ØL sideløbende i gang med projekter, der skal finde nye afsætningsveje og muligheder for mælkeproducenter, som giver kalven mere tid med en ko. For eksempel arbejdes der med kriterier for kød fra græsfodret kvæg, der ifølge Iben Alber Christiansen er oplagt at kombinere med et ammetantekoncept, så flere økologiske kalve kan blive i den økologiske produktion.

Ser Iben Alber Christiansen ti år frem i tiden, forestiller hun sig, at det er endnu mere udbredt med en længere fravænningsperiode, men det bliver i første omgang primært et system, hvor kalvene går med ammetanter frem for deres mor, fordi staldene også skal indrettes til formålet.

Ønsker man som landmand at prøve kræfter med det, er det ifølge Kristine Dalbach afgørende, at man er bevidst om, hvorfor man vælger at gøre det:

"Hvad vil man gerne have ud af det? Er det for at lette arbejdsgangene? Er det, fordi man tror, at det kan give en bedre sundhed? Er man påvirket af, hvad folk siger om det med at tage kalvene fra moren? Man skal finde sin egen begrundelse for at gøre det og så arbejde ud fra dét. Og så skal man være realistisk og se på økonomien i det, for man kan blive nødt til at træde et skridt tilbage og afvige fra idealet."